

Motion till riksdagen
2008/09:Ub540

av **Holger Gustafsson (kd)**

Religionsutbildningens betydelse för internationell kommunikation

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om religionsutbildningens betydelse för internationell kommunikation och dialog över religions- och kulturgränser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att fördjupa svensk politisk och diplomatisk utbildning med målsättningen att bättre förstå religioners betydelse för internationella relationer.¹

¹ Yrkande 2 hänvisat till KU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Till försvar för religionsfriheten står de mänskliga rättigheterna, såsom de bl.a. kommer till uttryck i FN:s och Europarådets rättighetsförklaringar. Europakonventionen ingår sedan 1995 i svensk lagstiftning genom medlemskapet i EU. Rättighetsförklaringarna står som garantier för att mänskliga fri- och rättigheter inte ska inskränkas lagstiftningsvägen.

Religionsfriheten är inte en perifer mänsklig rättighet utan en av demokratiens mest centrala. Till religionsfriheten knyter FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna även grundläggande friheter som tanke- och samvetsfrihet. Artikel 18 i FN-deklarationen lyder: ”Envar har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och att ensam eller i gemenskap med andra offentligt eller enskilt utöva sin religion eller tro genom undervisning, andaktsövningar, gudstjänst och iakttagande av religiösa sedvänjor.”

Som politiskt sekulärt land har Sverige och de nordiska länderna fått allt svårare att förstå religioners betydelse i internationella relationer. Sverige fick religionsfrihet så sent som 1951. Fram till 1858 gällde konventikelplakatet i Sverige, som förbjöd andra religiösa möten än husandakten och Svenska statskyrkans gudstjänst. Sverige bedöms i dag allmänt vara världens mest sekulariserade land. Religiösa människor och grupper riskerar därför, i högre grad än någon annan grupp, att mötas av oförståelse och diskriminering i vårt land. Kunskap om och förståelse för religiösa grupper riskerar att bli en blind fläck såväl hos allmänhet som i offentlig maktutövning. Men religiösa människor och grupper har rätt att bli respekterade för sin tros- och samvetsövertygelse även i Sverige.

Yttrandefriheten måste vara överlägset viktigast i ett samhälle. Den är grunden för demokratin. Yttrandefrihet är en förutsättning för ett demokratiskt statskick.

I Europakonventionen om mänskliga rättigheter står skrivet om yttrandefriheten: ”Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser”.

Muhammedbilderna i Jyllands-Posten var tolv satirteckningar som publicerades i den danska dagstidningen Jyllands-Posten den 30 september 2005. Bilderna sades föreställa profeten Muhammed. Syftet med publiceringen var enligt tidningen att väcka debatt kring press- och yttrandefriheten. Publiceringen ledde till häftiga protester från muslimska grupper, som bland annat hävdade att bilderna var kränkande, rasistiska och ett uttryck för islamofobi. Libyen, Saudiarabien och Iran drog tillbaka sina ambassadörer från Danmark och i flera länder bojkottades danska produkter. Efter att ha fått motta ett flertal mordhot gick två av tecknarna under jorden. Med ökad kunskap och förståelse om religioners inneboende dynamik och kraft kan man bättre hantera den fundamentala rätten till yttrandefrihet, genom att besitta rätten men av hänsyn till andra människors tro och övertygelse visa ansvaret att avstå från hets mot vad medmänniskor upplever som heligt och därmed undvika

kränkningar av deras tro och övertygelse. Istället kan man nå en förtroende-
full dialog över religions- och nationsgränser.

På samma sätt som det finns en negativ koppling mellan överträdelser mot
de mänskliga rättigheterna och hoten mot fred och säkerhet, finns det en posi-
tiv koppling mellan religionsfrihet och respekten för övriga mänskliga rättig-
heter. Sveriges utrikespolitik omfattar inte bara kampen för internationell rätt
och mänskliga rättigheter, utan också utvecklingsarbete och handel etc. En
viktig del i arbetet är spridandet av demokrati och demokratiska värden. Även
dessa områden berörs av bristen på religionsfrihet. I en studie av 59 länder
som nyligen presenterades vid Harvard University har forskarna kunnat be-
lägga ett tydligt samband mellan förekomsten av religionsfrihet och ekono-
misk utveckling. Vi behöver inte gå längre än till vårt eget land för att se
vilken betydelse fri religionsutövning har haft för framväxten av demokra-
tiska värden och det demokratiska samhället. Internationella undersökningar
visar att för mellan 85 och 95 procent av världens befolkning är religionen en
del av livet. Detta gör att religionsfriheten inte är en perifer rättighetsfråga för
en liten minoritet av världens befolkning. Tanke-, samvets- och religionsfrihet
är inte av marginell betydelse, utan ligger tvärtom i själva centrum av den
mänskliga erfarenheten. Sveriges uppgift bör vara att utveckla dialogen mel-
lan religioner och kulturskillnader.

Framtiden, globaliseringen, beroendet av omvärlden och kontakterna över
nationsgränser fordrar seriösa och djuplodande dialoger baserade på ömsesi-
dig respekt, öppenhet och tolerans. Religion som fenomen är viktigt för män-
niskor. I ett sekulariserat land som Sverige kan vi ha svårt att förstå den cen-
trala roll som religionen intar i samhällen utanför vårt land. Därför är det av
stor vikt att religionskunskap ges tillräckligt utrymme i svensk grundskola
och gymnasium. Religionsfriheten är en viktig mänsklig rättighet. Religionen
och livsåskådningen berör det innersta i en människa och är ett uttryck för
människans andliga behov. Därför slår ofta kränkningar av religionsfriheten
hårt. I den mer sekulariserade västvärlden har begreppet kommit att mer och
mer betyda friheten *från* religion, medan friheten *till* en religion inte anses
vara lika viktig. Det religiösa uttryckets plats i det offentliga rummet eller den
offentliga debatten betraktas med skepsis, och inte sällan med förakt. Detta är
problemiskt dels därför att ett sådant synsätt leder till kränkningar av män-
niskors rätt, dels till att misstänksamhet odlas. Dessutom så underlättar inte
denna inställning pluralism och integration mellan människor med olika kul-
turer och religiös övertygelse. I andra delar av världen är friheten *från* reli-
gion ofta den springande punkten. Religionen används inte sällan som ett för-
tryckarinstrument och som ett sätt att härska över människor – inte minst
kvinnor. En kontinuerlig dialog mellan företrädare för olika religioner är ett
måste för att undvika motsättningar. Det är viktigt att stärka kunskap och
förståelse för religioners betydelse i internationella relationer. Synnerligen
angelägen är kunskapen och insikten hos internationella svenska aktörer som
politiker och diplomater. Därför är det viktigt att riksdagen tillkännager för
regeringen sin mening vad som anförs i motionen om religionsutbild-
ningens betydelse för internationell kommunikation och dialog över religions-
och kulturgränser.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 6 oktober 2008

Holger Gustafsson (kd)